

ESTRATÈGIA DE CONVIVÈNCIA I PROMOCIÓ LINGÜÍSTICA **ECOPOL**

Dictaminada pel Consell de Direcció 16/2019 de 7 de maig
Aprovada per la Comissió de Política Lingüística núm. 2 de 31 de maig de 2019
Aprovada pel Consell de Govern núm. 6 de 20 de juny de 2019

1. INTRODUCCIÓ

La Universitat Jaume I ha comptat amb diversos plans de política lingüística des de la seua creació i el seu compromís amb la llengua pròpia s'ha fet palès en totes les normatives que s'han desenvolupat a partir d'aquests plans. A més a més de promoure el valencià, s'ha tractat de fomentar el coneixement de l'anglès atesa la seua importància en el món científic i acadèmic. La seua introducció en els plans d'estudis, així com la seua presència en la carrera docent del personal investigador i en els plans de formació per al personal administratiu, mostra l'interès de la institució per aquesta llengua franca de comunicació internacional.

La realitat envers l'ús i coneixement de les llengües a l'UJI és molt complexa i diversa, i per aquest motiu hem tractat de dissenyar una nova estratègia que contemple aquesta idiosincràsia i promoga actituds favorables envers les llengües i la seua utilitat per a transferir coneixement, identitat i, sobretot, comunicar.

Com a institució d'educació superior, no podem obviar la minorització que ha patit el valencià durant molts anys i que ha afectat el seu estatus sociolingüístic.

Precisament, considerant el diferent estatus sociolingüístic de les llengües de treball, no podem tractar-les dins del mateix marc ni activar protocols semblants. El valencià cal promoure'l, conèixer-lo i estimar-lo perquè és part fonamental de la nostra identitat com a institució d'educació superior. És una ferramenta de comunicació, tipològicament molt pròxima a la llengua majoritària, la qual cosa facilita el seu coneixement, ús i adquisició.

D'una altra banda, l'anglès és la llengua franca per excel·lència. És la llengua de la ciència i no hi ha cap dubte que cal adquirir-la i estendre el seu ús també dins de la nostra comunitat per a poder crear ponts en el camí cap a la internacionalització.

El foment d'aquesta llengua internacional no s'ha de produir en perjudici d'altres llengües estrangeres que també es troben presents en el món acadèmic i que en certs àmbits fins i tot tenen més presència que l'anglès. Com ja s'ha debatut, també en moltes universitats estrangeres (principalment en entorns anglosaxons), una universitat no és internacional només per tindre estudiantat de molts països, sinó que aquesta qualificació ve definida per la perspectiva i

l'enfocament que la institució porta a terme en relació a les diverses llengües i el seu ús en el marc de la docència i la recerca. Un eix clau per a determinar la internacionalització d'un centre d'ensenyament superior són les llengües que s'hi utilitzen i es promouen.

A banda del compromís institucional i de l'anàlisi de la realitat lingüística i l'interès per promoure la convivència entre totes les llengües, comptem amb un marc legal i normatiu que sintonitza amb l'estratègia que presentem en aquest document.

2. MARC LEGAL I NORMATIU

- Són **finalitats de la Universitat Jaume I** al servei de la societat: **potenciar el coneixement i l'ús de la llengua pròpia, valencià** segons l'Estatut d'Autonomia, acadèmicament llengua catalana, **atenent la seua consolidació i plena normalització en tota la comunitat universitària.** *Estatuts de la Universitat Jaume I de Castelló, aprovats per Decret 116/2010, de 27 d'agost, article 5.*
- És un dret dirigir-nos i ser atesos per l'administració en valencià. *Llei d'ús i ensenyament del valencià, articles 13 i 16. Llei 39/2015, d'1 d'octubre, de procediment administratiu comú de les administracions públiques, article 15.*
- És un dret presentar i rebre de l'administració tots els documents en valencià. *Llei d'ús i ensenyament del valencià, article 13. Llei 39/2015, d'1 d'octubre, de procediment administratiu comú de les administracions públiques, article 15.*
- És un deure del personal d'administració i serveis de l'UJI conèixer la llengua pròpia de l'UJI, el valencià. *Estatuts de la Universitat Jaume I de Castelló, aprovats per Decret 116/2010, de 27 d'agost, article 123.1, d).*
- Cal vetllar perquè les autoritats administratives empen la llengua minoritzada o regional.

Carta Europea de les Llengües Regionals o Minoritàries, signada en 1992 i ratificada en 2001, article 10.

- L'estudiantat té dret a presentar treballs escrits i a fer els exàmens en valencià.
Llei d'ús i ensenyament del valencià, article 10.
- És un deure del personal docent i investigador de l'UJI conèixer la llengua pròpia de l'UJI, el valencià.
Estatuts de la Universitat Jaume I de Castelló, aprovats per Decret 116/2010, de 27 d'agost, article 98.2, c).
- Cal que la presència de totes les llengües — les dues llengües oficials i l'anglès com a llengua estrangera — estiga garantida en totes les etapes educatives.
Llei 4/2018, de 21 de febrer, de la Generalitat, per la qual es regula i promou el plurilingüisme en el sistema educatiu valencià.
- La universitat ha de facilitar l'estudi de la llengua minoritzada per a promoure la seua presència social.
Carta Europea de les Llengües Regionals o Minoritàries, article 8.e.ii.
- Fer possible un ensenyament universitari i altres formes d'ensenyament superior en les llengües regionals o minoritàries.
Carta Europea de les Llengües Regionals o Minoritàries, article 8.e.i.
- Cal incrementar el nombre de programes de grau i màster impartits en anglès o altres llengües estrangeres.
Estrategia para la internacionalización de las universidades españolas, 2015-2020. Ministeri d'Educació, Cultura i Esport.
Documento Marco de Política Lingüística para la Internacionalización del Sistema Universitario Español – CRUE/Maig 2017
- Cal promoure l'aprenentatge d'un nivell suficient d'anglès per a tot el PDI, PAS i estudiantat.
Estrategia para la internacionalización de las universidades españolas, 2015-2020. Ministeri d'Educació, Cultura i Esport. Documento Marco de Política Lingüística para la Internacionalización del Sistema Universitario Español – CRUE/Maig 2017

3. ÀMBITS DE L'ESTRATÈGIA DE CONVIVÈNCIA I PROMOCIÓ LINGÜÍSTICA (ECOPOL)

L'estratègia de convivència i promoció lingüística és transversal i afecta diversos àmbits, com ara: estudis, professorat, la internacionalització, la investigació, el personal d'administració i serveis, el campus, la comunicació i les relacions institucionals. És un element clau poder formar i dotar d'oportunitats el col·lectiu que és la raó de ser de la universitat: **l'estudiantat**.

Sabem que l'adquisició de les llengües no sols es dona en horari lectiu (Bialystok, 2005), i que dins qualsevol institució d'ensenyament poden haver-hi moltes oportunitats per a estar exposats a diferents llengües i utilitzar-les. També sabem que la coherència amb la ideologia lingüística és un dels factors més influents en el desenvolupament de tres o més llengües. Per aquest motiu, cal portar a terme una acció convergent i integradora que afecte els diversos àmbits de la institució i fomenti la transversalitat coherent de continguts i procediments lingüístics. És per això que presentem aquesta ESTRATÈGIA DE CONVIVÈNCIA I PROMOCIÓ LINGÜÍSTICA (d'ara endavant ECOPOL), atenent els diversos àmbits o sectors.

ESTUDIS

Les llengües tenen una importància cabdal en la docència; són l'instrument que utilitzem en el procés d'ensenyament-aprenentatge universitari. Les llengües són vehicles i mai haurien de considerar-se com un producte final, sinó més prompte com un constructe dinàmic i en constant evolució. En aquest sentit, és important destacar que el procés d'aprenentatge de les llengües és llarg i es pot afavorir mitjançant la docència considerant condicionants com ara el seu estatus sociolingüístic i la interacció amb altres llengües.

Per tant, si vivim en un territori sociolingüístic on la llengua pròpia de la universitat està minoritzada, mentre que l'altra llengua oficial del territori és la majoritària, adoptarem mesures que augmenten l'estatus de la minoritzada per a poder arribar a una igualtat efectiva. Per això la presència del valencià és clau, i s'ha promogut el seu ús en la docència des de la creació de l'UJI. Ara bé, encara necessitem més impuls perquè el seu ús es normalitze. Dins d'aquest impuls pretenem seleccionar titulacions i dotar-les d'assessorament lingüístic

prioritari i formació gratuïta en terminologia especialitzada. Aquestes accions i d'altres quedaran recollides dins del Programa d'Impuls a la Docència en Valencià. També caldrà portar a terme l'adaptació d'algunes titulacions a les noves normatives de la Conselleria en competències i que desplegaran l'actual Llei de plurilingüisme aprovada al gener de 2018.

Aquesta Llei coincideix amb l'interès de l'UJI per promoure l'ús i coneixement d'altres llengües estrangeres com ara l'anglès, llengua franca de la ciència per excel·lència. En aquest sentit, es potenciaran les titulacions amb un percentatge elevat de docència en anglès i s'impulsaran els dobles títols en anglès. Igualment, atenent la idiosincràsia i varietat de nivells lingüístics i considerant la diversitat de llengües com un factor enriquidor en la formació de l'estudiantat, també s'impulsarà el Programa d'Incorporació de l'Anglès en la Docència. Aquesta llengua estrangera podrà coexistir amb les altres llengües vehiculars tant en la creació, exposició, consulta i ús de materials docents, com en l'organització d'activitats com seminaris o tallers. Es fomentarà l'ús de recursos i documentació original en anglès i altres llengües estrangeres segons les disciplines i àmbits de coneixement. La flexibilitat lingüística tindrà un paper important en l'augment de l'anglès i el valencià en la docència. Les llengües coexisteixen en la societat, és un aspecte enriquidor i les aules no haurien de ser territoris monolingües.

Tot i això, la flexibilitat lingüística no entrarà en contradicció amb la seguretat lingüística ni amb els drets de l'estudiantat mencionats abans. Per aquest motiu, es difondrà el document "Les llengües de la docència. Protocol d'actuació".

PROFESSORAT

Com indiquen les normatives mencionades en apartats anteriors, és un deure del personal docent i investigador conèixer la llengua pròpia de la Universitat. A més a més, l'estudiantat té dret a fer els exàmens i presentar els treballs en valencià. Per a poder garantir aquest dret i atenent la responsabilitat i compromís que té la Universitat amb la llengua pròpia, cal impulsar el coneixement i ús d'aquesta llengua en tot el PDI.

Segons la Llei de plurilingüisme, el professorat valencià ha estat clau en la recuperació de la llengua pròpia, i l'UJI té encara un paper important per aconseguir la seua normalització definitiva. Ara bé, les llengües es desenvolupen en el temps, les actituds envers les llengües estan lligades a les

decisiones polítiques i les conseqüències socials que se'n deriven. En aquest sentit, el seu ús en la docència no n'és una excepció. Calen accions de millora del valencià en la docència, sense cap dubte, i cal implicar el professorat, però també és necessari integrar-lo dins de la seua carrera docent i investigadora. Les llengües no han d'obstaculitzar les promocions, sinó ajudar a millorar l'activitat acadèmica i proveir de noves oportunitats el professorat.

En aquest sentit, el coneixement de la llengua pròpia, i de l'anglès, idoni en la docència, s'inclou en el Document de Carrera Docent i Investigadora de l'UJI. Es valorarà el seu coneixement junt amb el d'altres llengües en les contractacions. S'aprovarà un document de reconeixement intern de nivells lingüístics per a facilitar i impulsar l'ús de la llengua pròpia i de l'anglès a les aules. Aquest document inclourà els nivells òptims per a poder vehicular la instrucció en les dues llengües abans esmentades. Per a garantir el compliment de la normativa vigent detallada en apartats anteriors d'aquest document, es demanarà el compromís del PDI que haja obtingut una plaça de funcionariat o un contracte indefinit a l'UJI perquè en un termini de cinc anys assolisca el nivell lingüístic necessari per a vehicular la seua docència en valencià i/o en anglès. Durant aquest temps, es dotarà de formació i assessorament aquest personal perquè pugua aconseguir aquest repte lingüístic que beneficiarà la institució, garantirà els drets de tot l'estudiantat i ens ajudarà a complir amb la normativa lingüística institucional, autonòmica i europea.

A més a més, s'incentivaran els departaments perquè augmenten el seu percentatge de docència en valencià dins el marc del Pla Estratègic Institucional com a mostra clara del compromís de la Universitat amb la llengua pròpia.

INTERNACIONALITZACIÓ

Per a poder implantar una política lingüística que impulse la internacionalització, cal considerar la situació, ús i coneixement de totes les llengües que conviuen en el campus, incloent-hi la llengua pròpia, i la idoneïtat de promoció d'aquelles que ens ajudaran a establir vincles amb l'exterior. Per aquest motiu serà interessant poder obrir vies de col·laboració amb institucions estrangeres en països de parla anglesa amb interès pel valencià perquè el nostre estudiantat augmente l'autoestima lingüística, pose en valor la llengua pròpia i adquirisca una millor competència en llengua anglesa. La interacció entre les llengües és positiva i també una característica definitòria dels qui coneixen tres

o més llengües. Per això, impulsar la llengua pròpia també es pot fer mitjançant l'ús de llengües estrangeres com l'anglès al mateix temps que promourem la internacionalització entre el nostre professorat i estudiantat. També reactivarem programes de lectorat en altres països en col·laboració amb altres institucions.

Es revisarà la internacionalització dels estudis que aposten per aquesta via mitjançant el segell internacional UJI. Dotarem el PDI implicat d'assessorament lingüístic prioritzat, i l'estudiantat de la formació necessària per a augmentar la seua mobilitat. Serà necessari identificar els reptes lingüístics de l'estudiantat, però també del PDI i del PAS o poder oferir una formació que permeta assolir els reptes lingüístics de la internacionalització d'una institució d'educació superior.

D'altra banda, adreçat a l'estudiantat estranger, s'impulsarà la formació de l'espanyol i del català com a llengües estrangeres. També continuarem impulsant l'acreditació dels nivells lingüístics entre l'estudiantat i s'inclourà informació pertinent en la Guia d'Acreditació Lingüística de l'Estudiantat UJI.

És necessària la revisió dels continguts en el web en anglès, fer-ne una selecció adient i presentar els continguts que s'estimen d'interès per al món en la llengua internacional, això és, l'anglès. És una forma de presentar-se al món i cal tenir molta cura per a poder fer visible allò que volem comunicar. En aquest aspecte serà necessària la tasca tant de la gestió de les relacions internacionals, com l'assessorament lingüístic i la comunicació institucional.

INVESTIGACIÓ

Sempre que no afecte la valoració d'aquests per agències externes es promourà la redacció de projectes d'investigació en anglès dins el Pla Propi d'Investigació.

Pels motius mencionats anteriorment, es promourà l'ús del valencià i de l'anglès en els webs dels grups i instituts de recerca. Per a això se'ls dotarà del Programa d'Assessorament Lingüístic per a Grups i Instituts de Recerca que incloga traducció i correcció en la llengua pròpia i en anglès.

La redacció de tesis doctorals en valencià s'ha promogut de manera continuada amb un percentatge de participació en les ajudes bastant baix. Caldria reprendre aquestes convocatòries i incloure-hi la redacció de tesis doctorals bilingües en

valencià i anglès en línia amb les llengües que es pretenen afavorir dins la recerca.

ADMINISTRACIÓ I SERVEIS

El personal d'administració i serveis té un paper fonamental en la difusió de les llengües. Més enllà d'incloure en el seu perfil requisits lingüístics com els actuals, cal activar mesures d'impuls per a potenciar l'ús de les llengües dins del campus. Per tant, es tractarà d'identificar l'ús del valencià per a garantir l'atenció directa al públic en aquesta llengua i, en cas necessari, dotar aquest personal de la formació que calga. Es presentarà el Programa "Sense complexos" perquè, tot i que no siga la llengua habitual de comunicació personal, el PAS es pugui implicar a crear entorns favorables a l'ús del valencià.

Igualment, en l'esmentat Programa "Sense complexos" es fomentarà l'ús de l'anglès en els llocs d'atenció directa al públic que ho requerisquen. Prèviament, caldrà realitzar els informes pertinents sobre els reptes lingüístics del PAS, sobretot en els llocs d'atenció directa al públic. Una vegada identificats els reptes es valorarà millorar l'oferta de formació específica en atenció al públic.

CAMPUS, COMUNICACIÓ I RELACIONS INSTITUCIONALS

Dins aquest penúltim àmbit hem inclòs tant els espais físics com els virtuals que configuren el nostre campus, i també les activitats que es duen a terme dins del campus però van més enllà de les activitats docents i d'investigació pròpies.

Es continuarà promovent la senyalística i retolació en valencià atesa la importància del paisatge lingüístic en l'increment de l'estatus sociolingüístic de les llengües minoritzades, el valencià en el nostre cas.

S'animarà les empreses externes que desenvolupen el seu treball dins del campus a fer ús visible del valencià en la retolació i indicacions. Es recomanarà, almenys, el coneixement de la nostra llengua pròpia, i el seu ús si són serveis orientats al públic.

En les activitats d'extensió universitària i aquelles que no vagen adreçades únicament als membres de la comunitat universitària, com ara la Universitat per Majors o l'Escola d'Estiu, es potenciarà i incrementarà l'ús de la llengua pròpia de la Universitat, i la llengua internacional quan siga convenient.

Respecte als espais virtuals, la política lingüística en aquest sentit ha d'estar unificada i oferir i garantir la presència del valencià en tots els webs que deriven de la Universitat. En aquest sentit es dissenyarà un programa d'assessorament lingüístic a fundacions i altres institucions dependents de l'UJI en l'ús de la llengua pròpia.

Es promourà l'ús de la llengua pròpia en les intervencions de les persones amb responsabilitat directiva en la Universitat, en els actes i comunicacions dins i fora del campus, apostant clarament pel valencià com a llengua identificadora de l'UJI, independentment de l'ús d'altres llengües quan es considere pertinent.

Per a aclarir aquesta finalitat i unificar criteris i actuacions, es proposarà un protocol lingüístic per a persones directives. Aquest últim també inclourà el coneixement i ús de llenguatge no sexista. L'aposta per una universitat inclusiva es farà palès també amb la difusió d'un glossari en valencià i en anglès sobre diversitat afectivosexual, l'organització de tallers de conscienciació metalingüística i la revisió del web per a garantir l'ús de llenguatge no sexista i inclusiu en tot l'espai virtual de la Universitat.

Per tal de dur a terme les accions relatives als àmbits que conformen l'ECOPOL, caldrà modificar la legislació vigent i crear normatives noves. Concretament, es crearan normatives com 1) el Reglament d'Usos Lingüístics, 2) el Programa d'Impuls a la Docència en Valencià, 3) el Programa d'Incorporació de l'Anglès a la Docència, 4) Les llengües de la docència. Protocol d'actuació 5) el Programa d'Assessorament Lingüístic a Grups i Instituts d'Investigació, 6) el Programa d'Assessorament Lingüístic a Fundacions Vinculades a l'UJI, 7) el Protocol Lingüístic per a Persones Directives.

D'altra banda, per a visualitzar la riquesa lingüística a l'UJI es duran a terme dues accions. En primer lloc, la creació del Portal de les Llengües, on es visibilitzaran les opcions de formació i acreditació lingüística a l'UJI, tant presencial com virtual, i es promourà el Centre de Llengües.

En segon lloc, es llançaran campanyes per a fomentar l'ús i la conscienciació lingüística. En 2019 i 2020 activarem la campanya "Sense complexos" amb la qual animarem tot el personal a fer ús d'aquelles llengües que no les consideren

d'ús habitual però que les coneixen igualment, és a dir, aquelles llengües en què tenen un domini potser més receptiu que productiu. El 2021 farà vint anys des de la ratificació de la primera *Carta europea per a les llengües regionals o minoritàries*, i ens unirem a alguns dels actes organitzats des de la Unió Europea. Al setembre (dia 26) de cada any se seguirà commemorant el Dia Europeu de les Llengües, en el qual introduïrem nous esdeveniments lingüístics.

La col·laboració amb institucions i associacions d'àmbit nacional però sobretot internacional serà clau per al desplegament d'una política lingüística a l'UJI que promoga l'ús, augmente l'autoestima lingüística i fomenti la convivència entre totes les llengües, però sobretot que ens ajude a desacomplexar-nos i a veure les llengües com una oportunitat i instrument de connexió amb el món.